

**Dissertatio inauguralis medica de palindromia morborum, von
Zurücktretung der Kranckheiten ... / [Johann Ludwig Gabriel Grohmann].**

Contributors

Grohmann, Johann Ludwig Gabriel.
Alberti, Michael, 1682-1757.
Universität Halle-Wittenberg.

Publication/Creation

Halae Magdeburgicae : Typis Joh. Christiani Hendelii, [1750]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/prpckgjk>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

E 25807/P

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
**PALINDROMIA
MORBORUM,**

Von Zurücktretung der Krankheiten;

Quam

AUSPICE DEO PROPITIO,
Et Consensu atque Auctoritate Gratiſſæ Facultatis Medicæ,
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,
PRÆSIDE

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB.
CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFES.
SORE PUBLICO ORDINARIO, ETC.

FACULTATIS MEDICÆ SENIORE,
DECANO SUO SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, ac Promotore suo, omni honoris cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORIS

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILE-
GIIS DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

ANNO MDCCL. D. SEPTEMBR.

HORIS LOCOQUE CONSVETIS

PUBLICÆ AC PLACIDÆ ERUDITORUM VENTILATIONI SUBJICIET
RESPONDENS

JOHANNES LVDOV. GABRIEL GROHMANN,
ANHALTINUS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

92028

DISSERTATION

OF

PALLIDORUM MORBORUM

SEU SYMPTOMATUM ET CAUSARUM

PER

ALBERTUM

DOCTOREM

IN

MEDICINA

ALBERTUM

DOCTOREM

IN

MEDICINA

ALBERTUM

DOCTOREM

IN

MEDICINA

ALBERTUM

DOCTOREM

IN

MEDICINA

ALBERTUM

DOCTOREM

IN

MEDICINA

ALBERTUM

DOCTOREM

IN

MEDICINA

ALBERTUM

DOCTOREM

IN

MEDICINA

ALBERTUM

DOCTOREM

IN

MEDICINA

PROOEMIUM.

uemadmodum constantia in honestis, justis & salutaribus propositis & actionibus merito heroicis qualitatibus & virtutibus adscribitur, ita eandem antiquissimi Medici in morborum præc. curatione injungunt & commendant: HIPPOCRATES *Sect. 2. aphor. 52.* inquit: *omnia sec. rationem facienti si non sec. rationem fiant, non transire oportet ad aliud, manente eo, quod ab initio visum est:* accedit GALENI *effatum L. 1. de dieb. critic. c. 11. nihil est quod sanitatem plus impedit, quam crebra remedium mutatio:* quibus cum Geo. HENRICUS *de perfecto Medico*, Lodov. SEPTALIUS *de caution. medic.* alique antiquissimorum medicorum interpretes, consentiunt; ita vicissim mutabilitas, instabilitas & fugitiva varietas admodum suspecta, sæpeque perniciofa existit: quod itaque medico quo-

ad officium suam vicio datur & improbatur, id nec in ægroto, nec ægrotatione, nec illis qui reliquo ministerio, curæ & officio ægrotantium operam dant, exculpari & probari potest. Placet hoc loco saltem in transitu morborum genericam considerationem instituere: inter alios characteres mali genii & suspectæ qualitatis morborum ex parte sunt, si nobilem & sensibilem quandam partem occupant, impr. Spasmi, Inflammationes, repentinæ stagnationes, stases, infarctus, aut si in viscere pretioso & æstimabili diutius & contumacius hærent, sedemque suam conservant, quales propterea fixi, obstinati, diuturni &c. vocantur; si porro nullam sedem certam & constantem servant, sed corporis regiones fugaci invasione pererrant, ideoque vagi, erratici &c. nominantur, v.g. quando spasmi modo humeros, mox femora, modo brachia & manus, nunc pedes cruciant. &c. si aliquandiu alterius morbi larvam induunt, eademque scrutatores confundunt & seducunt, v.g. polypus cordis, hydrops pectoris, morbi ventriculi, flatulentia, scirrhi interni, purpura &c. qui interdum schema novi morbi simulant: si præcedentes morbi cito & inopinato in alium morbum transeunt, prioris vero affectus causam adh. continent, v.g. quando Spasmi in atoniam, contracturam, ariduram, stuporem, tumorem, si febris intermittens in icterum, hypochondriacum malum, morbos hepatis, lienis, mesenterii, colicam chronicam, œdemata, febrem lentam se convertit &c. si morbi plures se conjungunt & intricata qualitate se complicant, augent & poten-

potentiores reddunt, ut ne Hercules medicus adversus duos pertinaces & unitos hostes cum salutari successu & effectu pugnare valeat: si morbi imprimis chronici in certis præcipue sensibilibus subiectis meteorici i. e. erga aëris, athmosphæræ & annorum vicissitudines instabiles, mutabiles & fugitivi redduntur: si nonnulli morbi connata qualitate aut hæreditaria dispositione sustentantur & nutriuntur, ut optimorum consiliorum & auxiliorum probatam & expectatam salubrem efficaciam eludant; si nonnulli morbi sub tyrannide & immoderato dominio ac influxu pertinacium, vehementium, præcocium & impetuosorum animi pathematum tragediam suam agunt, aut sub firma, tenaci & immorigera impressione, corrupta & erronea phantasia affligunt: si alii morbi ab aliis causis immaterialibus, idealibus & moralibus foveantur, ac deinceps in erronea motuum vitia degenerant: tales igitur affectus medico circumspecto & perito multam sollicitudinem ac officium causantur, ut tam facile ad optatum scopum pertingere haud queat: & quid de illis promittendum, qui istiusmodi morborum genium non perspectum habent, sed vaga quadam speculatione de specie & causa eorum sentiunt & modo Scorbuticam, aut aliam obscuram & anonymam succorum acrimoniam & impuritatem, modo debile & tenerum genus nervosum, modo deperditum ventriculum, flatulentiam, similes causas inadæquatas accusant, insuper confusas, temerarias & mutabiles curationes instituunt, indeque novos morbos, quos cor-

ruptos vocant, producant, quos alii peritiores haud corrigere & in meliorem statum reducere possunt: Et quid sentiendum & sperandum erit de morbis ægrorum timidorum, sensibilibus, morosorum, impatientium, inquieta & confusa imaginatione operosorum & præditorum, quales morbi ut plurimum simplicem suum genium immutant aliamque faciem ac processum æmulantur, ut medici dubii & incerti causam illorum profligare ambigant ac contrario interdum modo curationes instituunt, inde vero iterum genuinus morborum cursus in maiorem confusio- nem seducitur & convertitur. Ita porro morbi oc- culti aut latentes, qui internam causam ac sedem valde absconditam habent, medicis sollicitis & offi- ciosis multum laboris ac discriminis causantur, quan- do per varias opinionum, præsumptionum, consilio- rum, experimentorumque inventiones & mutatio- nes salutaris progressus tentatur & urgetur, unde denuo interna intricata causa magis offenditur & ex- acerbatur, quam avertitur aut mitigatur. Quemad- modum etiam multi morbi cum ægrotantium tem- peramento & individuali sensibilitate consentiunt, quam observationem D N. D. PRÆSES variis the- matibus & deductionibus demonstravit & probavit; ita constat, quod homines mutabiles, impatientes, præcipites, impetuosos, aut obstinati, clandestini, con- tumaces, tardi, suspicaces &c. similes morborum qualitates experiantur, medicisque proferant, quæ perperam duntaxat in materialibus causis inquirun- tur, quoniam hic moralis influxus in morborum
schema.

schemata atque decursus iterum medicis multas difficultates & offendicula struit: *conf. b. STAHLIUS differt. de morosis & teneris ægris*: nam prædictæ ægrorum qualitates cum affectibus animi frequentem & singularem ferunt consensionem, qui cum corpore humano crebrum, magnum & potens habent commercium, sic illarum qualitatem vis & influxus in œconomiam vitæ naturalis nunquam negari potest: ideo antiquiores medici modo observarunt, quod morbi citius in servis, quam liberis superentur; teste *CELSO L. 3. c. 21.* quoniam illi præceptis & consiliis medicis magis obtemperare debent, id quod etiam *D. D. PRÆSES diff. de divitum difficili curatione* explicavit. Præterea nonnullorum morborum ea etiam qualitas observatur, ut unum eundemque locum, partem & regionem corporis diverso tempore sæpius corripiant, ac crebro hoc recursum in illa parte talem alterationem causentur, qua vigor, sensus & functio valde enervatur, testimonio spasmodorum, rheumatismorum, erysipelacearum inflammationum, efflorescentiarum &c. unde stupor, torpor, algor, tumor &c. consequuntur, ipseque status adversæ valetudinis ita irregularis redditur, ut periti medici nihil aliud consulere & efficere queant, quam præcavere, ne in deteriorem & citius fatalem gradum & statum illi morbi degenerent. Et quod non Scrutinium medicum postulant morbi certis anni temporibus & sub temporum, tempestatum, athmosphæræ, ventorum mutationibus occurrentes, qui nunc febres anomalas, modo rheumatismos, speciales affectus

Etus oculorum, faucium, pulmonum, spasmos anomalous, interdum apoplexias &c. crebriores & quasi epidemicas invasiones generant: inde vero liquet, quam multiplices ac intricatae multorum morborum sint qualitates, quibus prudentes medici appropriata medela succurrere debent: ejusmodi notatu dignis affectionibus illa instabilis etiam qualitas adscribi debet, qua quidam morbi non solum in externa corporis regione vagi & erratici sunt, sed quod deterius signum est, quando ab ignobiliore & comparate insensibiliore regione in nobiliorem & pretiosiore transeunt, quæ memorabilis observatio Practica nobis digna judicata fuit, ut præsentì Inaugurali Specimine **PALINDROMIAM MORBORUM** speciali disquisitione explicemus & commendemus: cui labori cœlestis nostrorum conatuum director ut annuat eidemque exoptatum successum largiatur, est quod in ostio hujus instituti devotis precibus flagitamus.

§. I.

QUando morborum *Palindromiam* indicare & explicare suscipimus, tunc *clariorem notionis significatum* præmittere placet: vox ipsa HIPPOCRATI & GALENO usitata deprehenditur & a POESIO in *æconom. Hipp.* ac GORRÆO in *defn. med.* enucleatur, teste BRUNONE in *Lexic. Castell.* dum *recursum, regurgitationem*, aut *reversionem* alicujus morbi denotare dicitur, sec. quam appellationem facile cum *Recidiva* confunditur, ubi quadantenus rectius in illo *Lexico* vocatur *regurgitatio p. n. humorum peccantium ad interiora, vel partes*

tes nobiliores: Quod HIPPOCRATES hanc vocem improprio & proprio sensu diversimode acceperit, & præcipue ad abscessus applicaverit, multi testantur, de qua disquisitione præcipue conferendus est Steph. Roder. Castr. opusc. Quæ ex Quibus L. 3. c. 21. p. 225. ubi pariter differentiam Recidivæ, metastaseos & Palindromiæ demonstravit; nam Metastasis denotat translationem materiæ, imprimis morbificæ, ad qualemcunque corporis humani locum & regionem, præcipue externam, quo quasi colligitur & e reliqua latiori dispersione congregatur: de qua DIETERICUS in Patr. Hipp. n. 543. p. 804. inquit: quod metastasis proprie humorum sunt, cum ex parte una in aliam transeunt: aut adhuc latiori significatu ap. antiquos medicos mutationem unius in alium morbum prodit: ita quidam pro metastase habent, si morbi ab intra extrorsum transferuntur, de quo Roder. CASTR. l. c. p. 227. testatur, per metastasin erysipelas ab internis ad externa bonum: postea per palindromen ab externis ad interna malum; vicissim iterum alii metastasin vocant translationem materiæ morbificæ ab ignobiliore ad nobiliorem partem, ut HEURNIUS Lib. 2. instit. ROLFINK. in Ord. & Meth. med. Spec. Lib. 3. Sect. 2. c. 47. DIETERICUS l. cit. referunt, sed hoc magis impropria acceptione. Recidiva porro indicat certi cujusdam morbi, post præcedentem cessationem, inopinatam novam invasionem, contra specialem suum genium & decursum: de hac differentia inter Recidivam & Palindromen vid. TILINGIUS de Recidivis c. 16. p. 269. hæc Palindromia autem proprie denotat præsentis cujusdam affectus morborum e sede, parte aut regione, præcipue externa, nec ita comparate, periculosa celerrimam transitum ad magis nobilem, sensibilem, teneram, periculosam, imprimis internam, quam ominosam mutationem,

vulgo nominant ein Zurückschlagen, Einschlagen, Zurücktreten, ut primo mox intuitu hæc conversio pro periculosa mutatione habeatur: TILINGIUS l.c. p. 262. dicit: *Palindrome proprie vocatur recursus corporis nostri humorum præter naturam ad interiora: sicut HIPPOCRATES speciminis loco adducit Erysipelas; de quo Sect. 6. aphor. 25. inquit, quod foris intro verti, non bonum sit, intus vero foras bonum: quam observationem repetit in Coac. Prænot. §. 3. text. 103. erysipelas foris fieri, commodum, intro autem converti *ἰαβάσιμον*, lethale esse & de Morb. L. 1. §. 6. text. 8. 9. erysipelas si extra diffusum introvertatur, malum: si vero intra diffusum foras vertatur, bonum: quod iudicium GALENUS in com. in h. aphor. Hipp. suo confirmat suffragio, inquiens: non solum erysipelas, sed aliud quodcunque, quod ex profundis & principalioribus partibus, transfertur ad cutem, bonum esse signum ac causam debemus existimare: contra vero si ad interiora & profunda transmutetur, malum: & 1. Proverb. Sect. 1. com. 1. testatur: quæcunque tubercula aut pustulæ, ex imo ad cutem enata, recurrerunt (videlicet ad interiora) gravissima omnium sunt: ita etiam HEURNIUS in l. Hippocr. commentatur: quicquid ex visceribus ad cutem abit, non debet retrudi: accedit HOLLERII interpretatio: particulare est exemplum erysipelatis, quod tamen generalius licet intelligere: partes externæ sunt ignobiliores internis, infimæ superioribus: optima itaque est transmutatio materiæ aut morbi a partibus internis ad externas & a sumis ad infimas. Et in Scholio: quemadmodum a nobili parte ad ignobiliorem decubitus materiæ laudatur, ita ab ignobili ad nobiliorem recursus vel doloris, vel alterius mali, in malis habendus: at partes superiores nobiliores sunt inferioribus & interiores*

exte-

exterioribus: ergo humorum translatio quæ fit ad exteriora, relictis interioribus salutaris est, siquidem & naturæ robur, victoriam atque rectam rationem significat & partes principes a morbo liberat. Contra fit in conversione humorum ab exterioribus ad interiora: inde colligere licet, quis proprius ac perspicuus Palindromiæ significatus sit, videlicet quando morbus quidam a primo & proprio suo loco, in partem aliam magisque ominosam transmigrat, ac illico vel eandem morbi speciem innovat, vel periculosiorem format: hinc Theod. PRISCIANUS in Phænomeno Euporisto cap. 23. p. 48. inquit: ignis sacer si interiora petierit, molestum erit, si in cutibus perseveraverit, curari potest.

§. II.

Hæc mutatio & translatio morborum principaliter quidem loci varietatem comprehendit, deinde etiam subiecti respectum involuit: Loci rationem quod concernit, tunc primario quidem formalis sensus palindromiæ respicit transitum morbi ad internam regionem corporis, quando sec. sententiam veterum causa morbifica ab interna nobili regione ad externam ignobiliorem delata, adeoque illæ nobiliores partes a certiori & citiori periculo liberatæ sunt, nunc autem varias ob causas antiquam, i. e. præcedentem sedem internam illi morbi occupant, externam vero deserunt, & ita retrolapsum, aut retrogradum cursum formant, iterato cursu aut reditu in pristina loca aut regionem, unde venerant, & in externam regionem, ab intra antea expulsi fuerant, recurrunt; quæ interpretatio nominalem & realem vocis notationem quadantenus illustrat: nec hic saltem respectus Palindromiæ nomine

habendus, sed etiam quando certi morbi ab *ignobiliore* minusve periculosa parte & regione ad *nobiliorem* ac *periculosæ* offensionis magis obnoxiam transeunt: ideo *antiquiores* medici partes & regiones, a *corde* & *capite* remotiores, comparate *minus sensibiles* & *æstimabiles*, judicaverant: hinc *transitus* istiusmodi morbi ab *inferiori* ad *superiorem* regionem non solum ad hanc *Palindromiam* referri, sed pro *periculosiori* haberi debet: quare *Palindromia* comprehendit in genere *transmigrationem* morbi *haud tardam* ab *ignobiliore* ad *nobiliorem* regionem, *speciatim* autem ab *externa* & *inferna* regione, ad *internam* aut *superam*: unde liquet hanc *conversionem* morbi tota sua *indole minus tutam*, magis autem *periculosam* esse, non solum intuitu *vulgaris canonis*, *mutationem rerum humanarum periculosam* esse, sed quod morbi alias *intricati* inopinato sede sua *prima* orbat & turbati, tanto magis autem in locum *suspectum seducti* & translati, magis *periculosam* qualitatem induant; hinc communi fere confessione antiqui & propiores medici hanc *Palindromiam* *ominosam* & *periculosam* declararunt. Quod porro ad *objectum*, in *Palindromia* annotandum, attinet, tunc *prisci* medici *magis materiam* morbificam s. *humores* accusaverant, qui ad alias devoluuntur partes, sicut *Rod. CASTR. loc. cit. p. 226.* inquit: *Palindromia proprie dicitur recursus humoris* & *p. 227. materia recurrens ad suum fontem, quæ proprie Palindromia est*: hinc modo *sanguinem* in pleuritide, dysenteria &c. ad *viscera* recurrentem, modo *bilem* ad *articulos* decumbentem, modo *pituitam* ad *ventrem* transeuntem, modo *saniosam* abscessus materiam, modo *aliam*, nunc ad *caput*, alibi ad *ventriculum*, ad *cor*, ad *uterum* flu-

Etuan.

etuantem, condemnauerant, ideoque saltem in perniciosam materiam qualitatem culpam coniecerant; quamvis conceptu difficile fuerit, quomodo in variis casibus materia, quæ in certo, circumscripto quodam externo loco morbosos cruciatus formauerat, inde ad certa interna viscera deferri, colligi & concentrari queat: quare præter hanc veterum sententiam adhuc motuum vitium in Palindromia sæpe effectivum, inculpamus, idque duplici modo, primo quando mediante tali motu materia peccaminosa cum sanguine ad nobiliores partes & regiones transfertur, & subitaneo effectu congestorio eo advehitur, ut tenerioribus sensibilibus & nobilioribus istiusmodi partibus præceps ingruat damnum & periculum: deinde quando ministrante eodem motu non quidem sola eadem materia, sed vel ipsa sanguinis magna copia, vel e massa sanguinea alia noxia materia eo defertur, unde deinceps talis ominosa tragœdia formatur, ut propterea attentis & peritis medici facile cognoscant, quam subito, vehementer & periculose tales exacerbati & turbulenti motus causam materiale & formalem tragici affectus generare queant, ut dein in convenienti cura potior & solertior directio ad tales vitiosos motus emendandos duci debeat, ne vel sinistre, vel præpostere materialium duntaxat correctioni frustraneam operam demus: quippe qui generales, sed proinde etiam principales respectus sunt, qui in Palindromiæ disquisitione annotari debent.

§. III.

Ut autem hujus Palindromiæ status & Processus melius innotescat, indicandum est, quod vesiculæ in cutem translatae, brevi post efflorescentiam suam & conspicuam apparitionem, concidant, colorem boni ominis perdant,

*præmature exarescant, subitoque dispareant, aut periculosa-
rum alterationum consecutione, perniciosam retrocessionem
prodant; dum post illarum inopinatam, præmaturam &
suspectam invisibilitatem atque abitum status morbi non
melioratur, sed valde deterioratur: nec solum illæ pustu-
læ cum meticulofo prælagio evanescent, sed aut præce-
dens, aut conjuncta, aut necessaria diaphoresis una subito
cessat, hocque etiam crinomeno morbi præsentis statum
perquam periculosum reddunt. Si maculæ quædam in
cutem prius ab intra depositæ, retrocedunt, tunc antea co-
lor earum genuinus malo omine eminenter mutatur, & in
lividum, fuscum, plumbeum, obscure cæruleum, nigri-
cantem, suspecte flavescentem &c. convertitur; subiinde
cutis rigida quadam asperitate & ariditate afficitur, quam
retrocessionem tam macularum, quam pustularum comita-
tur sensibilis rigor cutis, suspectus horror, ominosa tensio
in peripheria, inopinata angustia præcordialis, virium
momentanea jactura &c. Quando tumores s. maligni, s.
benigni ad interiora recurrunt, tunc præmatura & inexpe-
ctata hæc mutatio, in partibus, quas deseruerunt suspe-
ctam relaxationem & coloris varietatem, mox vero nova
symptomata & intrinsecus præjudiciosam functionum alte-
rationem causatur. Idem etiam contingit, quando externæ
quædam inflammationes ante congruum suum decursum
cito detumescunt & evanescent, ut in prima sua sede ru-
mor, dolor, & rubor dispareant, rigor vero, aut interdum
plane algor excipiant, & confestim alia mala sympto-
mata ingruant: Quando dolores quidam, præcipue spasti-
ci, in membro quodam externo cito desinunt, tunc sine mo-
ra variæ internæ afflictiones mali ominis sequuntur, ita
hæc*

hæc cōvērſio, quippe *ſubita* atque ſontica, deficiente imprimis meliori ejus morbi qualitate, non niſi periculofum ſtatum cauſatur. Quodſi etiam quædam *excretiones*, antea *tolerabiles*, innocentes, aut plane *ſalutares*, nunc ſuppreſſæ *retrocedant*, velut *ſudores*, *hæmorrhagiæ*, efflorefcentia *purpurata*, ulcuſcula artificialia, tunc præcoces *internæ* præcipue offenſiones ſequi ſolent; quæ hujus Palindromiæ qualitas eſt, ut ab externis partibus, velut comparate ignobilioribus, ad internas magis æſtimabiles & ſenſibiles tranſeat & illico periculoſiores tragædias agat. Ipſa vero *ſymptomata*, quæ *fatalem* talem Palindromiam ſequi & excipere ſolent, varia eaque ſontica, *gravia* magisque *perniciſoſa* exiſtunt, velut *Apoplexia*, *Hemiplexia*, *Paralyſis*, *animi deliquia*, *phrenitis*, affectus *ſoporofi*, *convulſiones* vulgares aliæque ſpeciales & mirabiles, *diarrhæa* acerrima, *deliria*, *ſenſuum* externorum hebetiones aut abolitiones, extremæ anguſtationes, palpitatio & tremor cordis, ſpasmî atroces & vehementes, internæ *inflammationes*, *gangræna*, *Sphacelus*, *repentinæ ſtaſes*, *diſruptiones* certarum partium, *extravaſationes* humorum, *dolores* acutiſſimi, *Singultus*, aliæ *exceſſivæ excretiones*, *ſuffocativi* affectus, pertinaces retentiones & ſuppreſſiones aliarum *ſalutarium* & neceſſariarum excretionum, *tremor* membrorum, *ſudor* extreme *anxius* & *frigidus*, extrema & momentanea *virium* proſtratio, *ſtupor* & *inſenſibilitas* membrorum, *aſphyxia*, *involuntariæ excretiones*, *repentinæ*, *impetuoſæ*, interdum aliæ excretiones, velut *ſanguinis*, *vomit*us, *alvi fluxus*, *febres* vehementes, *tumultuariæ* & *anomalæ*, *congeſtiones* pertinaces, præcoces & ſimultaneæ, facultatum *animi confuſiones* & *enervationes*, aliaque ſingularia & *mirabilia* pathemata, quæ

quæ *curatu* perquam *difficilia*, ut medici cæteroquin probatissimi peritia sua, haud condigne *valeant* sufficientque, quo ejusmodi periculose ægrotantes *salvari*, conservari & *retropulsus* affectus æque facile ac cito in *pristinum* *securiorem* locum *reduci* queat: quemadmodum ea etiam *communis* hujus Palindromiæ qualitas est, ut morbos magis *acutos* & præcipitis periculosi, aut facile funesti decursus *pedissequos* comprehendat & inferat: quæ *generalis historica* hujus accidentis morboſi explicatio ad reliquæ deductionis illustrationem præmitti debuit.

§. IV.

Quando jam in ordine hujus Palindromiæ nonnulla *Specimina* indicare & explicare placet, reminiscimur prius effati cujusdam practici, quod SCHROECKIUS in Scholio obs. 103. HELLWIGII p. 296. affert, quo *elogia naturæ* in *expulsione pravorum humorum* & *damna* a *retropulsione* illorum *provenientia* allegat. Testantur igitur LOIMIATRI, quod interdum in *Peste Bubones* & *Carbunculi* *retrocedere* & *exteriorem* ac *securiorem* locum *deferere*, *interiores* autem & *periculosiores* partes *invadere* soleant, quod *lethalis* decursus omen esse perhibent; e multis saltim unum probatum testem DIEMERBROECK allegamus, qui *Lib. 1. de Peste c. 15. art. 33. 39.* hoc Prognosticon affert: *tumores in emunctoriis subito evanescentes, manente febre sæpissime mortem prænunciabant. Carbunculus principio subsidens, recurrens ac fere disparens, vel postea manente febre exarescens calamitatem prædicebat* & in not. 27. addit: *hujus Prognostici ratio est, quod subsidencia bubonis aut Carbunculi, quæ fit manente febre & morbi vehementia, significat veneni pestilentis ad partes principes recursum* &
cordis

cordis dejectum robur, quod jam a maligna pernicie nimis obrutum, incipit succumbere, neque amplius intestinum hostem e suis penetralibus expellere potest: ideo SCULTETUS in armam. chirurg. tab. 19. fig. 1. 2. ferramenta designavit & commendavit, quibus caudentibus anthraces, interiora petentes, retrahi possunt: addimus SENNERTI testimonium Pr. L. 5. P. 1. c. 13. de Carbunculo, in Prognosticis: exitiosi valde sunt carbunculi, qui ubi erubuerunt, mox iterum evanescent: materia enim translata ad partes interiores intus affert: & Lib. IV. de febb. c. 4. summum periculum esse, si tumores in peste delitescunt, atque ad interiora materia recurrit: id ipsum AUGENIUS Lib. 8. de febr. cap. 5. Christ. PEREZ. de Herrera de Carbunculis fol. 50. MERCURIALIS, MINDERERUS, PLEMPIUS, ET TMÜLLERUS multique alii, ubi de Pestilentia ejusque Prognosi agunt, confirmant. Facile igitur e tota Pestilentialis morbi indole colligere licet, quam certum, extremum atque præceps vitæ periculum extimescendum sit, si miasma illud, summe virulentum atque malignum, ad partes nobiliores denuo pellitur, unde modo antea ad exteriores translatum & copia quadam e massa sanguinea separatum est. Idem etiam judicandum est, de febre Petechiali ejusque maculis, quæ non raro istiusmodi palindromiæ obnoxiae sunt: nam quæ præmature subito efflorescunt, cito iterum recurrunt, nec in externa, quippe genuina sua sede diu, aut constanter persistunt, quemadmodum etiam hæ maculæ opportuno tempore erumpentes, ob varias causas ad interiora denuo retrocedunt, subinde etiam communiter perniciosum effectum edunt: testes hujus Prognoseos varios convocare possemus, pauciores tamen sufficient: TILINGIUS tr. de Febre

Petech. Sect. 1. c. 13. p. 227. inquit: attendenda etiam est harum macularum perseverantia in cute, nam si occultentur & retrocedant, periculum minantur: idem confirmant BETTERA de febr. Petech. Nic. MASSA, MERCATUS, ET T. MÜLLERUS, ubi Prognosin huj. febr. tractant: RIEDLINUS in Lin. Med. An. 3. Mart. obs. 6. p. 150. inquit: quo malignior morbus est, qui in cutem terminatur, eo periculum est majus, quod imminet, si quando exanthemata, maculae, petechiae, s. quocunque alio nomine ejusmodi cutis efflorescentiae veniant, ante tempus, vel sponte quasi retrocedunt, vel etiam retropelluntur, raro evadunt, quibus ejuscemodi quid contingit: mox autem idem author subjungit casum, quo allegat, quod in virgine quadam Petechiae salva vita retrocesserint: quemadmodum enim tales malignae materiae aut in forma macularum & protuberantiarum, aut subtili peripherica transpiratione & ita dicta diapnoe ab internis, tenerioribus & nobilioribus partibus totaque humorum massa separantur & in externum corporis ambitum deferuntur, ita inde adhuc facilius ad interiora repelli denuoque illa viscera invadere & sanguinem inficere potest & solet, quam Palindromen gravissima symptomata sequuntur, quae ut plurimum acceleratam mortem causantur; velut summae anxietates praecordiales, extremae virium prostrationes, insignis respirandi difficultas, deliria maxime turbulenta, syncopes, sopores, spasmi, convulsiones, cordis tremor, alvi fluxus, rigor & horror cutis, asphyxia, insensibilitas & partium stupor, repentina faciei mutatio aliaque valde perniciofa accidentia: in qua calamitate difficillimum conamen est, tales retroactas efflorescentias ad cutis ambitum revocare, quamvis BAGLIVUS suo loco atque

que tempore in *dissertatione varii argumenti cap. i. p. ii.* 569. speret & autumet, quod certo experimento, in variolarum recurſu in ſeptenni quodam puero utili deprehenſo, *petechiæ* iterum evocari queant: dum id ſeqq. verbis commendat: quod de variolis, ad interiora recurrentibus, moxque per artem ad exteriora revocatis, annotavimus, intelligi quoque poterit de petechiis aliisque papulis cutaneis in malignis febb. ead. nempe methodo ſcarificationum & unctionum curari; ſed in hoc paſſu non de alio, nec de multis, nec de omnibus, nec de Germaniæ incolis valet, quod de uno & quidam italo ſemel valuit; ſicut etiam BAGLIVUS in ſuo ægro inunctionem cum oleo amygd. dulc. mixto cum Spir. Sal. armoniaci adhibuit, ita HELLWICH. in A. N. C. Dec. 3. an. 3. obſ. 42. p. 47. infelicem Variolarum repulſionem inunctione lardi annotavit.

§. V.

Præterea ejusmodi pernicioſæ Palindromiæ expoſita eſt *Purpura*, ſive febrilis & epidemica, ſ. chronica fuerit, quæ pro discrimine gravitatis morbi nunc periculosa, nunc ſuſpecta & moleſta eſt: haud quidem cauſas indicabimus, quæ hunc recurſum provocant, id ſaltem ſignificamus, quod *Purpura febrilis eandem* qualitatem poſſideat, & poſt acceleratam effloreſcentiam, ob leves cauſas, morales & phyſicas eadem velocitate retrocedat; quid quod in nonnullis ſubjectis nunc erumpat, nunc recurrat, modo iterum effloreſcat atque ita inſtabilem & turbulentum proceſſum & decurſum ſervet, in aliis autem ægris pertinacem affectionem contineat, ſec. quam ſemel ad interiora retropulſa aut difficulter aut plane non in peripheriam reduci poteſt, unde in plurimis ægro-

rantibus periculosa aut funesta symptomata superveniunt, velut magna *angustia præcordialis*, extrema virium prostratio, crebra & profunda animi deliquia, suspectus alvi fluxus, spasmi valde ominosi, singultus, pulsus intermissio, refrigeratio extremitatum, rationis confusio, conatus vomendi, sopores (*conf. A. N. C. Vol. 2. obs. 32.*) inflammatio oculorum & aurium, abscessus harum partium, comminationes suffocativæ &c. Quando vero *chronica Purpura retrocedit*, varia & ex parte mirabilia symptomata *pedissequa* involuit, sicut in *capite* suspectos *spasmos*, *vertigines*, *hemicranias*, organorum sensoriorum diversas alterationes, catarrhos rheumaticos, contumaces & chronicos, dolores in capite intricatos, spasmos meningum, aphoniam (qualem Casum HAGENDORN *Cent. 2. hist. 79. p. 256.* recenset) in pectore difficilem respirationem, angustiam per intervalla recurrentem, tussim pertinacem & asperam, palpitationem cordis, magnam proclivitatem ad lipothymias, spasmos ventriculi & diaphragmatis, inappetentiam; in abdomine difficilem concoctionem, gravativam angustiam ventriculi post pastum, nauseam, conatus vomendi, actuales vomitus, colicam flatulentam, diarrhœam, dysuriam, stranguriam, virium dejectionem, stuporem membrorum &c. Huc porro referri possunt *aliæ cutaneæ efflorescentiæ*, vel in *tuberculis*, vel *maculis* consistentes, velut *Purpura illa papularis*, quam *urticam* vocant, & *Scarlatina febris*; prior sua indole ad hanc *retrocessionem* admodum *prona* est, ut propterea *Volatica* i. e. *instabilis* & *fugitiva* appellari queat, quæ uno eodemque suo decursu *plus una*, sed *iterata vice*, modo erumpere, modo remeare solet; ast *quolibet* suo *retro-*
grado

grado cursu nunquam secura & moderata est, siquidem aut *conjuncti* motus febrilis exacerbationem, aut pectoris angustiam, majorem inquietudinem, dolores tensorios Reissen in Gliedern, capitis dolores &c. posterior sub hac palindrome anxietates præcordiales, majorem orgasmum sanguinis, hæmorrhagias narium, dolores acutos capitis, mentis alienationem, pleuritidem veram & spuriam aliaque prava confectaria inferre solet. Et quid notius in Praxi medica est, quam *Variolarum & Morbillorum* Palindromen experiri, quæ *semper* magnum & certum vitæ *periculum* causatur: haud quidem hujus perniciosi accidentis testes allegare necesse ducimus; quæ damna vero inde eveniant, notissimum æque est, quæ sua fontica qualitate præsentaneam perniciem minantur, quando vel *convulsiones*, vel funesta *diarrhæa*, vel lethalis *rigor & horror*, vel *confusa febris* exacerbatio, vel universalis *anæsthesia* subitaneum eumque fatalem morbi eventum denotant: ita inter alios *Marcellus DONATUS de Variol. & Morbill. cap. 22. p. 143. 144.* valde periculosum hujus retrolapsionis statum describit; ut huc quadret effatum *TILINGII de Recidivis c. 16. p. 260.* quod in genere de Palindromia protulit: *nihil tam horrendum videtur in morbis, quam τὸ παλινδρομεῖν h.e. Palindrome sive recursus; cum nim. tam Medico, quam ægroto, exacti jam morbi fallax illud specimen illudit, & portum se tangere putanti, majores aquarum assurgunt montes, & p. 294. sq. ubi de periculosa palindrome petechiarum, pustularum purpurearum ac miliarium, item morbillorum, variolarum aliorumque exanthematum tractat. Quo magis igitur morbus quidam sua malignitate alios superat, eo certius & celerius periculum vitæ a tali*

Palindrome sequitur, quod non solum *difficulter* evitari, sed & *miasma malignum*, quod *introrsum* transit æque *minus facile* extrorsum duci potest, quod non modo sua *perniciosa malignitate* hoc cursu & recurſu depravatur, sed & *vires ægri*, jam valde dejectas, magis *proſternit*, maxime vero sub tali *turbulento* processu motus *salutares excretorios* æque *confundit*, ut *corruptio lethifera humorum* & *internorum viscerum* repente ingruat.

§. VI.

Dantur vero etiam varii *alii morbi cutanei*, qui *maculas* & *pustulas* inferunt, sed subinde suspectæ ejusmodi *retrocessioni* obnoxii sunt, e quorum numero præcipue *Scabies* nominanda est, quæ varias ob causas morales iterum, velut terrorem, profundum timorem, magnum mœrorem, fortem angorem, ut & ob diætæ & regiminis errores, maxime vero ob pravam medelam retrocedit, unde varia & gravia damna oriuntur, velut *Epilepsia* vid. HAGENDORN. Cent. 1. histor. 9. p. 17. *Apoplexia* A. N. C. Dec. 1. an. 1. obs. 59. *febris acuta tumor artuum* ib. an. 8. obs. 77. *anasarca* Lentil. Miscell. med. p. 180. & in Eteodr. pag. 1342. *Leuco-phlegmatia* id. Miscell. P. 1. p. 55. conf. STAHL de *metaschematismis morborum* §. 73. de *morte ex impetigine retropulsa*. vid. A. N. C. Cent. 10. app. p. 469. *Catarrh. suffocativus*. HAGENDORN. Cent. 1. hist. 92. *gutta serena* A. N. C. Cent. 7. pag. 303. *Cæcitas* A. E. L. 1723. April. p. 137. *Febris periculosa* RIEDLINUS Lin. Med. An. 5. Decembr. obs. 11. p. 1315. *hydrops pectoris* A. E. L. 1731. p. 106. *difficilis respiratio*, *tussis sicca*, *appetitus imminutio* vid. A. N. C. Cent. 3. obs. 75. p. 166. conf. HOECHSTETTER dec. 8. cas. 8. recte igitur sentit RIEDLINUS Lin. Med. An. 3. Mens. Martio

tio obs. 6. p. 150. quaecunque cutis vitia, si intempestive quocunque modo retropellantur, haud raro post se trahere morbos solent, nec semel notatum fuit, vel scabiem hoc modo tractatam & ipsam mortem accelerasse: quo malignior vero est morbus, qui in cutim terminatur, eo periculum est majus, quod imminet, si - - retrocedunt, vel retropellantur, raro evadunt. conf. A. N. C. Vol. 1. obs. 231. p. 522. de effectu Scabiei retropulsæ cultro anatomico detecto: idem etiam contingit cum maculis Scorbuticis, quæ quamdiu in cute hærent morbi quoddam levamen promittunt, sin autem retrocedunt, non tantum magnam anxietatem, sed & reliquorum symptomatum exacerbationem causantur: ideo MARTINUS de Scorbuto de Prognosi n. 100. §. 32. p. 124. refert: maculæ efflorescentes refluentesque, dubium naturæ cum morbo conflictum innuunt: sin autem penitus oblitterantur ac delitescent, dejectæ naturæ notas præstant, quo in casu metus subest, ne humor refluxu suo in partem impingat principem in eaque vestigium ponens exitium moliat. EUGALENUS quidem de Scorbuto obs. 59. p. 394. de hisce maculis testatur, quod in certo ægro eadem facilitate qua erumpebant rursus subito quandoque evanescebant: quod sæpius & variis ac mutatis vicibus, sed absque ullo valetudinis incommodo, aut deterioris morbi, vel ingravescentis, aut remittentis morbi significatione: SENNERTUS & DEKERUS in not. ad Barbette, ubi de Scorbuto tractant, indicant, quod hæ maculæ evanescant morientibus ex hoc malo: hinc ETTMÜLLERUS de hisce maculis proficitur, quod earum eruptio ex eo proficua sit, quia bonum signum malæ causæ foras erumpentis sint: quare opera danda sit, ut conserventur in superficie corporis & promove-

moveantur, expellendo eas. Neque securum est, si *maculae* sic dictæ *hepaticæ* vel sponte, vel malo regimine, vel incongruis consiliis & mediis ad *interiora* pelluntur, nam dum impuritatem *biliosam* sanguinis indicant, ab *intra extrorsum* feruntur, præcipue autem molestam & inimicam viscosam acridinem continent, quæ magnum pruritus causatur, ideo facile judicare licet, quod hæc *dyscrasia securius* in *cute* hæreat, quam si ad *interiores* & nobiliores partes reducitur; unde oriuntur interni spasmi, asthmata, rheumatici, arthritici dolores, anomali motus febri- les, affectus biliosi aliique: hisce efflorescentiis annumerari debent *Lentigines, Ephelides, Vari, Gutta rosacea, Serpiginis* &c. quæ efflorescentiæ, incaute *retropulsæ*, varias molestias, quæ internas præcipue regiones affligere solent, post se trahunt, quæ pro differentia *Subjectorum, ætatis, constitutionis corporis, & reliquarum causarum naturalium* discrepant, quæ imprimis ad Spasmodum, congestionum, stagnationum, inflammationum, dolorum &c. seriem & familiam referri possunt: quarum quædam repente & graviter afficere solent, quo sensibilia & ad vagos aut immoderatos motus proniora sunt subjecta; præcipue si prædicti affectus cum moliminibus *hæmorrhagicis*, aut *tumultuario* imperio *bilis* conjuncti sunt: nec desunt *tragica* exempla, quam periculosi, *intricati, irregulares & contumaces morbi* frivolas tales *retropulsiones* exceperint, quæ ad *avertendam externam* deformationem, & obtinendam *venustatem & pulchritudinem* institutæ fuerant: quo paucis verbis referimus minus *secura & magis plebeja ac temeraria experimenta*, delendis & *avertendis* maculis aut reliquiis *variolarum* dicata & destinata.

§. VII.

Ad hanc Seriem morborum, qui *periculosa retro-
cessioni* obnoxii sunt, referri porro merentur *Inflamma-
tiones* quaedam, *Rheumatismi* & *Spasmi*; ad priores quod
attinet, præcipue subito corripientes motus inflammato-
rii, cum magno *sanguinis orgasmo* conjuncti, in subjectis
sanguine valde mobili & sic dicto volatili, aut multa bile
permixta præditis, lymphæ etiam larga eaque tenui & flui-
da fruentibus, pertinent, quo imprimis *Erysipelaceæ* inflam-
mationes referri merentur, quarum *recursus* ad *internam*
corporis regionem (ab antiquissimis medicis & in præce-
dente nostra tractatione sæpe annotatus, quo etiam singu-
li illi medici provocant, qui palindromiæ mentionem faci-
unt) huc referri debet; ex hac enim *retropulsione* oriuntur
exitiosæ internæ inflammationes, gangræna, spasmi repen-
tini, atroces & contumaces, stases sanguinis, febres vehe-
mentes, singultus, sphacelus, mors. *Rheumatismi* retro-
pulsæ etiam causantur internas inflammationes, immodera-
tos spasmos, febres valde acutas, suffocationis metum, ma-
gnam inquietudinem & anxietatem & varia alia specialia
pathemata: huc quadrat effatum TILINGII l. c. p. 203. sq.
Humorum transmutatio, sicut Job. LIBAUTIUS in *Comm.*
*bene differit, quæ fit ad exteriora, relictis interioribus, sa-
lutaris, ut Signum & ut causa. Signum quidem & na-
turæ robur, victoriam atque rectam rationem significat, &
partes principes a morbo liberat. Contra fit in conversio-
ne humorum ab exterioribus ad interiora, cujus salubris
& insalubris translationis exemplum in Erysipelate nobis
proponitur &c.* Communiter etiam Rheumatismorum
relapsus acutos magis, quam chronicos morbos post se
D trahit,

trahit, ni ex ominosa quadam humorum *stagnatione* in certis visceribus *scirrhi*, *infarctus* & *tumores* duriores & *diuturniores* oriantur. *Spasmi* etiam facile æque ac sæpe periculofam talem palindromiam experiuntur & quidem *Artbritis*, morosis & malis moribus turbata, prava diæta, confuso regimine, & perversa cura offensa, partim *introrsum*, partim *aliorsum* pellitur & seducitur, unde interni pertinaces, atroces & acuti *Spasmi*, congestiones præcoces & fortes, inflammationes, anxietates præcordiales, sensuum in & externorum perturbationes, motus anomali febriles, asthma suffocativum, aphonia, sudores frigidi, apoplexia, excretionum ordinariorum & necessariarum retentiones & obstructions, vomitus, nausea, singultus, ventriculi subversio, convulsiones, animi deliquia, dyspnœa, palpitatio cordis, cachexia, vitia hepatis, icterus, hydrops, Splenis morbi, paralyfes &c. oriuntur: id quod etiam de *Podagra retrocedente* valet, quippe qui ominosus casus peculiare medicis præbet argumentum, quod variis scriptis hætenus explicatum prostat: & licet tales retrogradi *Spasmi non* quidem *absolute* lethales sint, id quod peculiari historia probavit RIEDLINUS *Lin. Med. An. 3. Septembr. obs. 23. p. 637.* tamen ejusmodi Palindromia *semper periculosa* est, cujus asserti, licet multi consent testes, paucos tamen eorum significare hoc loco lubet *vid. RIEDLINUS loc. cit. p. 505. Cur. med. 583. MOINICHEN obs. 8. WELSCHIUS Hecat. 2. obs. 54. HAGENDORN. Cent. 3. hist. 21. A. N. C. Dec. 2. an. 6. obs. 42. dec. 3. an. 5. obs. 26. Vol. 3. obs. 13. Vol. 4. obs. 87. Vol. 2. obs. 59. Act. Berol. dec. 2. Vol. 1. p. 31. quo pertinet GALENI judicium & consilium L. 2. de nat. hum. comm. 5.*

*in fine, adspeximus sæpe in iis, qui articulari morbo, aut Podagræ obnoxii erant, quod repulsis ab artubus humoribus eo delatis, illi in principem aliquam partem contendentes homini interitum attulerant, cui illa sola relinquebatur spes salutis, si iterum possent ad artus revelli: conf. GABUCINUS de Podagra, Zac. LUSIT. Prax. admir. Lib. 2. obs. 181. HOLLERIUS obs. 12. Amat. LUSIT. Cent. 4. Cur. 44. Peculiarem Practicam tractationem meretur, Podagricorum & similium affectuum transitus ad loca hæmorrhoidalia, sphincterem ani & vesicæ urinariæ, ut & genitalia organa. Quam atroces, acuti & immoderati autem Spasmi sunt, qui variis speciebus & schematibus homines cruciant, variaque loca externa corripunt & torquent, eo magis suspecta & periculosa eorum *exacerbatio*, *perturbatio* & *profligatio* est, si eorum causa nondum debite sublata est: quemadmodum generatim ejusmodi morbi, in quibus *motus* ita sæviunt & cruciant, communiter in periculosas retropulsiones & metatheses inclinant, ut in aliis partibus *duplicata* atrocitate & vehementia tragediam suam prosequantur: eapropter periti medici quovis modo præcavere solent, ne tales affectus intricati ad interiora ruant, id quod alias facilius in ægris *impatiensibus*, præcipitibus, immoderatis, licentiosis, morosis sensibilibus & crebrioribus ac vehementioribus *patheticis* animi commotionibus deditis, accidere solet.*

§. VIII.

Nominandæ porro sunt quædam *Excretiones* partim *mucaginosæ*, *lymphaticæ*, *serosæ*, partim *Sanguineæ*, quæ regurgitationi aut *palindromiæ* subjectæ sunt; earum specie & serie mox nominamus *Fluorem album*, qui

quandoque malo ausu *supprimitur* & repellitur, unde varii ominosi affectus oriuntur, velut graves hysterici spasmi, aliquando convulsiones hystricæ, strangulationes uterinæ, scirrhi uteri, colica hystrica, anxietates præcordiales, conatus vomitum cruentum respicientes, spasmi ventriculi, ardor ventriculi, lipothymia, cardialgia, capitis dolor, vertigo, difficilis respiratio, tumor colli, melancholia, sensoriorum perturbatio: *conf. A. N. C. dec. 1. an. 3. obs. 331. an. 6. obs. 103. Dec. 2. an. 7. obs. 107. Act. Berol. dec. 1. Vol. 5. p. 20. 39. Bresl. Gesch. 25 Vers. p. 205. sq. conf. STAHL. de metascb. morb. §. 77.* Pertinent huc etiam *Sudores* vel universalis, isque annuus, vel particularis, vel habitualis *capitis, pedum, manuum &c.* qui retropressi varia & fontica damna post se trahunt, *conf. b. STAHLII disp. de metascbem. morb. §. 78. sq.* hæc autem talium sudorum palindromia invitat vertigines, affectus oculorum, gravedines, raucitatem, asthma, inappetentiam, ructus, colicam, rhevmatismos, dolores articulorum, febrem lentam, tumores cedematosos, stuporem membrorum, alvi turbulentos fluxus, vitia urinæ variaque alia damna. *vid. Disp. DN. D. PRÆSIDIS de Sudore annuo, & Praxis de Casibus tragicis Cas. 29.* Sic etiam ejusmodi palindromiæ submissa est *Coryza*, quæ præmature cohibita, multas vexas atque molestias creat, velut graves dolores capitis, vertigines, ophthalmias, aurium dolores, faucium affectus, congestiones pectus obruentes, respirationis impedimenta, asthma, aliquando molimina hæmoptica, cardialgias, ventriculi affectus, vomitus, nauseam, de qua mutatione vulgo prædicant: *der Fluß sey ihnen auf die Brust gefallen, im Magen geschlagen*

gen. 10. Huc pariter pertinent ulcera *artificialia* s. *Fonticuli* & *naturalia*, aliquandiu gestata, quæ varias ob causas retrocedunt, exsiccantur & coalescunt; quæ *inopinata translatio* peritis & attentis medicis non nisi valde *suspecta* esse solet: ab hac retropulsione præcipue *pectus* affligi, asthmata, pertinaces catarrhi, suffocationis molimina multaque alia pathemata provocari solent, quæ frequenti annotatione relata constant in eorum scriptis, quæ de fonticulis imprimis tractant: hanc observationem confirmant *A. N. C. Dec. 1. an. 10. obs. 188. dec. 2. an. 8. obs. 83. Cent. 5. p. 89. HAGENDORN. Cent. 3. hist. 67. RIEDLINUS Lin. Med. An. 1. Mart. obs. 30. p. 91. An. 6. Jul. obs. 21. p. 808. An. 2. Jan. obs. 3. p. 5. Cur. med. 38. Zacut. LUSIT. Prax. admir. L. 1. obs. 4. qui ultimus inquit: qui expulso ad cutim humore ab Epilepsia cæterisque gravissimis cerebri vitiis erant immunes, præsidiorum exsiccantium, vi in Apoplexiam, comitiales morbum, Convulsionem, cæcitatem & mortem subitam, restagnante ad internas sedes humore incurrerint. In nonnullis etiam subjectis oriuntur tumores ædematosi, s. Podagram sequentes, sive ab aliis causis, præcipue *salutarium evacuationum* perturbatione & oppresseione provenientes, qui sua etiam *indole instabiles* ideoque retropulsioni obnoxii sunt, qui vero, quamdiu in artubus gestantur, comparate tolerabiliores sunt, quam primum autem introrsum pelluntur, periculosa consecutaria causantur, velut cardialgiam, asthma, catarrhum suffocativum, palpitationem cordis, molestias ventriculi, vomitum, colicam, morbos mesenterii, aliaque pathemata. Denique mentionem etiam facimus *Hæmorrhoidalis* imprimis, nec non *Mensium* fluxus, qui talem palindromen*

nonnunquam patiuntur: prioris memoriam injicit TILINGIUS *l. c. p. 268. sq.* hisce verbis: *ex suppressis hæmorrhoidibus etiam palindromen fieri docuit HIPPOCR. Sect. 6. aph. 12. hoc maxime fieri sanguinis recurrentis culpa, Jac. HOLLERIUS comm. in in b. aph. ostendit: sanguine namque recurrente ad Hepar & vias ob multitudinem & crassitiem - - fit hydrops: aliquando - - - in pulmones rejicit, unde labes: aut in latus, unde pleuritides: aut in caput, unde manie &c. idem testatur Rod. a CASTRO tr. Quæ ex Quib. c. 21. p. 230. conf. STAHLIUS de metascem. morb. §. 19. per palindromen s. recursum ad pristina loca, prægressæ alicui ætati debita familiarior, hæmorrhoidibus & Mensibus oppressis recursus est ad pectus & stomachum. conf. DN. D. RRÆSIDIS tract. de Hæmorrhoidibus, illico de Hæmorrh. suppressis: FROMMANN. de Hæmorrhoidib. Part. 1. probl. 48. p. 201. sq. RIEDLINUS Cur. med. 616. De hæmorrhoidibus retrocedentibus multiplici experientia constat, quod colicam hæmorrhoidalem, inflammationem intestinorum, Spasnum ventriculi, vomitus, nephritidem, asthma spasticum, morbos hepatis, vertiginem, vid. WELSCH. Cent. 3. conf. 44. p. 293. HILDANUS Hæmoptysin, FORESTUS L. 16. obs. 22. Armat. LUSIT. Cent. 2. Cur. 13. Vomitus cruentum HOECHSTETTER dec. 2. cas. 5. RULANDUS Cur. Empir. Cent. 3. cur. 4. CORTHUMMIUS de morb. atten. 70. §. 33. SCHENCKIUS L. 3. Melancholiam & insaniam Zac. LUSIT. Pr. adin. L. 1. obs. 50. 51. arthritiden CRATO Ep. 236. mictum cruentum. A. N. C. Dec. 1. an. 8. obs. 23. ROLFINCK. diss. anatom. Lib. 3. c. 20. HILDANUS Cent. 2. obs. 11. FORESTUS Lib. 24. obs. 9. REINESIUS Ep. 44. SCHENCK. exerc. anat. p. 561. Act. Berol. dec. 2. Vol. 1. p. 69. Apoplexiam*

xiam *Act. Berol.* dec. 2. Vol. 1. p. 29. Vol. 7. p. 82. febrem quartanam, quam Moronus in *Directorio* allegat, hydro- pem. LOSSIUS *L. 3. obs. 24.* FORESTUS *L. 39. obs. 39.* RHODIUS *Cent. 3. obs. 5.* Bressl. *Gesch. 30. Vers. pag. 385.* Rabiem FRIETSCHIUS *Cas. for. p. 662.* hæmorrhagiam narium menstruam. *A. E. L. 1729. Decembr. p. 544.* SCHURIG. *Parthenol. p. 118.* Catarrhum suffocativum. WELSCHIUS *Chil. 1. obs. 301.* MONTAGNANA *cons. 90.* Erysipelas. RIENLINUS *Cur. med. 616.* & mirabiles alios affectus post se traxerint.

§. IX.

Posteaquam hætenus *historicum* Palindromiæ conspectum tradidimus, nunc in ordine succincte *præcipuas causas*, huc contribuentes, indicabimus: quamvis veteres medici primario culpam hujus recursus, ut supra dictum, in *matariarum* qualitates conjecerint, & modo earum *subtilitatem*, modo *fermentativam* inquietudinem accusaverint, modo humorum *orgasum*, modo *organorum* internorum *debilitatem*, modo *specialem* humorum intemperiem culpaverint, *præcipua* tamen causa, eaque *mediata* quærenda est, in *efficacia* nunc evidenti, nunc *clandestina* motus tonici, quo partim tota *superficies* afficitur, ut *pore excretorii* occludantur, partim *cutis* textura *constringitur*, ut *inhærentes humores*, vel in *pustulis*, vel *maculis* contenti, *retrocedere* cogantur, quæ propterea *exarescunt* & *evanescent*: quamdiu etiam tales humores adhuc *fluidi* & *mobiles* sunt, sive sanguis, sive lymphæ, sive serum fuerint, tamdiu hujusmodi *retropulsioni* obnoxii existunt: ideo *inflammationes* & *Spasmi*, qui *autiori* tali motu tonico informantur & perficiuntur, ejus-
modi

modi *retrogrado* motui exponuntur, quo ab externa corporis regione confestim ad interiorē regionem transferuntur, qui reditus sicut *confestim* contingit, ita non æque *eadem* materia, quæ in malignis & benignis *efflorescentiis* & *exanthematibus*, ab extra introrsum in *massam* sanguineam (unde prius separatu fuerat) & cum hac successive in nobiliores, teneriores & sensibiliores partes translata observatur, sed novo impetu *alia* lymphæ & sanguinis copia, *congestorio spastico* motu subito impellitur, ut repentinæ stagnationes, stases, obstructions, infarctus, inflammationes, gangrænæ, sphacelus, extravasationes, convulsiones & subitanea tandem mors consequantur: interea autem materia morbifica, in *massam* sanguineam retropulsa, æque illico postliminio noxium effectum edit; quis enim sibi persuadere patiatur, eandem materiam in erysipellate, in alia externa inflammatione, in variis externis Spasmis culpari solitam, aut eundem sanguinem hæmorrhoidalem, menstruum, uterinum, *eandem* dicimus materiam, *intrinsecus per tot* motus, vias, poros, vasa, transitus *proxime* ad certa loca congeri & compelli! quem difficilem & intricatum conceptum illius *motus tonici præceps conversio* ad *interiora*, in *universalem* *massam* sanguinem efficax, meliori perspicuitate, evidentia & demonstratione compensat: contra vero *alia subtilis* *orgastica perniciosa* materia in *massa* sanguinis fluctuans, non solum *novo* suscitato *orgastico* fermentativo effectu corruptionem putridam præcipitem minatur, sed & partibus internis teneris, nobilibus & sensibilibus advecta & aspersa, in illis earumque vicinitate acerbiores dolores & spasmos, subinde vero etiam præcipitem corruptionem excitat & accelerat: et-
enim

enim hic motus tonicus, semel variis *causis moralibus & physicis* irritatus, adeo vagus & repentinus est, ut ab extra introrsum, mutato, subito saltim *loco*, non æque adeo absolute & semper ob *partium consensum* tragædiam in *differtis* & longe *aliis* locis erigere & periculose agere queat: ita etiam mediante hoc motu humores & commixtæ aliæ perniciosæ materiæ *quaquaversum* duci, vehi & pelli possunt & solent: quam ob rem in Palindromiæ ætiologia *hujus motus præcipua* ratio habenda est, licet propterea causæ *materialis* respectum, *concursum*, nexum & *conciliationem* non silentio & oblivioni tradendum esse indicemus; quemadmodum autem *humores & vapores diversæ* qualitatis, *motu* hoc impellente ab intra extrorsum vehuntur, ita tali motu constrictorio iterum ab extra introrsum repelluntur, nec sponte proprio nisu elabuntur & relabuntur: ad talem retrocessionem vero variæ causæ *antecedentes & remotæ* contribuere solent: quæ in *Subiectis* attendendæ sunt, passim in præcedentibus allegatæ sunt: eo etiam causæ *imateriales* pertinent, quæ modo pariter nominatæ & velut morosa, impatiens, immo-gera, inquieta, instabilis, confusa, perversa, præceps indoles; dein terror, metus, moeror, angor &c. *materiales* autem causæ sunt sanguis *orgasticus*, valde subtilis, *biliosus*, nimis *commotus*, ut & suspecta *refrigeratio* interna & externa, *incongruus ventriculi infarctus*, dolores *eximii* interni, *noxia medicamenta* interna, *purgantia*, *vomitiva*, sanguinem valde commoventia, *inopportuna* & *inconsultæ Venæsectiones* &c. *topica repellentia*, de quibus TILINGIUS *loc. cit.* p. 292. inquit: nos hic intelligimus me-

E

dica-

dicamenta refrigerantia, repellentia, adstringentia, intercipientia, s. emplastrorum, unguentorum, linimentorum, s. epithematum aut suffumigiorum forma exterius incongrue administrata & adhibita, vel medici præscribentis imprudenter culpa, vel ipsius ægroti temere utentis: item inunctiones pingues, aut mercuriales &c. porro p. 293. sq. — Palindromen multum concitant partium interiorum dolores, narium hæmorrhagiæ, diarrhææ, dysenterici, hæmorrhoidum, gonorrhææ, fluoris muliebris albi, lochiorum ac mensium suppressiones inconvenientes; addimus etiam fluxiones prodigas, symptomaticas, incongruas & inopportunas.

§. X.

Restat ut paucis adh. quædam *monita & consilia Practica* subnectamus, quibus Palindromiæ *perniciosus effectus* mitigari & averti queat: in hac medica tractatione vero *cavendum* est a fortioribus evacuationibus cujuslibet speciei, imprimis *emeticis & catharticis*, quæ efficacissimæ sunt, velociter retroducendi affectus ab externis ad internas nobiles & pretiosas partes; huc etiam pertinent valde *diaphoresin & diuresin impellentia* tentamina, quæ morbos extraneos, nimis *instabiles*, fugaces, vagos & erraticos reddunt, ut genuina & congrua sua loca cito deferant, ac *incongrua*, nova & periculosa alia corripiant & invadant: nocent porro remedia *sanguinem valde commoventia*, calorem nimium augentia, concentrata, volatilia, suspecta *sedativa*, refrigerantia, in & externa *adstringentia*, fallacia & ambigua experimenta, alias necessarias excretiones aut *præcipitantia*, aut confundentia
aut

aut negligenter promoventia, suspecta in & externa stimulantia, impetuose, immoderate & rigorose revocationem retroactorum morborum urgentia: sic etiam abstinendum est a multiplici & *vaga remedium* variatione, a *regimine* nimis calido, *coacto*, duro & *flagrante*, quoniam periculosus Palindromiæ status lenem & *moderatam* opitulationem medicam requirit. Rectius, aptius & securius conducunt ante omnia auxilia *excretionis ordinarias* conservantia & leniter promoventia, quæ in *malignis exanthematicis* affectibus perquam circumspecte dirigendæ sunt, ubi tutius & consultius externa, alvinam excretionem adjuvantia, ordinari possunt, veluti clysteres emollientes cum paucis granis pilularum balsamicarum mixti, aut suppositoria emollientia, aut globuli moschati, aut ficus inversa, cum unguto althææ inuncta, sec. commendationem LENTILII in *Eteodr. p. 187.* aut interne adhiberi potest, pulvis ex arcan. dupl. nitr. depur. antim. diaph. & matr. perl. ppt. compositus, singulis ternis horis repetendus: vel quadrat hic Mixtura simpl. magis acida, parcius camphorata, cum paucis gr. pilularum Stahlianarum solutarum mixta, singulis senis horis propinanda, vid. b. STAHLII *observ. Mens. Junii aut Opusc. Phys. med. chym. p. 669. sq.* Præterea conducunt *temperata diaphoretica* vel in *potione* ex aquis destillatis Lap. 69. citr. Matr. perl. ppt. antimon. diaph. paranda, vel in *Essentia temperata* offerenda, quo pertinet mixtura ex *Essent. helen. caryophyllat. Valerian. vincetex. pimp. alb.* addito Spir. nitr. dulc. præparata: vel ordinari potest Elixirium ex aquis destill. diaphor. & diascord. Fracastorii: interponan-

tur pulveres e Corall. rubr. ppt. C. C. fn. ign. bezoard.
min. nitr. purif. specif. Ceph. Mich. Cura etiam habenda est *virium*, ne eadem decrementum patiantur, quo conducunt Emulfiones ex aqu. dest. Ceras. nigr. Cinnam. simpl. Scord. &c. Liqu. C. C. Succin. Ess. dulc. &c. conficiendæ. *Externe* conducunt *frictiones* moderatæ, *vesicæ* bubulæ, cum decocto emolliente & roborante implendæ; in subjectis *robustioribus*, nec valde sensibilibus admittimus *rubefacientia* & *vesicatoria*, haud vero in tene-rioribus & sensibilibus: admittimus etiam species siccas, grosso modo pulverisatas, mediocriter calefactas ad membra particularia applicandas & emollientibus speciebus, ut & nervinis herbis, floribus &c. congregandas. Coniungatur insuper *regimen constans* & *temperatum* diaphoreticum: avertantur suspecta & urgentia sympto-mata; conservetur *animi tranquillitas*: adhibeatur *sufficiens* & *conveniens potus*: usurpentur prisanae lenientes, diluentes & placide diaphoreticae ex ras. ebor. rad. Scor-zon. Liquir. vincet. Sarsap. hb. Scord. Meliss. Cent. min. galeg. passul. min. C. Citr. Cinnam. conficiendæ: denique subiungatur Ess. Succin. pimp. alb. Spir. Sal. ammon. Optima igitur remedia in Palindromiæ Curatione sunt, quæ *rigorem* & *Spasmodum* in cute avertunt, *vires* neces-sarias reficiunt, *motus* ab *intra extrorsum* restituunt & *excretionem periphericam* revocant & conservant: nec quidem in hac necessitate, ubi periculum in mora est, primario aut multum correctioni materiæ inhærendum est, siquidem juxta Maur. HOFFMANNUM de Prudentia Medica disp. 24. Palindrome s. recursus ad interiora semper

per periculosus est: conf. CHARLETON Exerc. patholog. 9. p. 119. Et quamvis quidam medici in tali Casu multum vesicatoriis tribuant, *fallax* tamen hoc æstimamus experimentum, si *promiscue* usurpatur: *conf. GERHARD. Columba de Peste disp. 1. Lib. 2. THONERUS Lib. 1. obs. 20.* Sed recurrendum etiam nobis est, ad exitum hujus tractationis, DEO humillimas grates referentes, quod ad præsentis thematis explicationem vires largiri voluerit; quem devotis etiam precibus flagitamus, ut non solum hunc ipsum laborem, sed etiam reliquos nostros conatus prospero ac salutari coronet successu, usu atque

F I N E.

NOBILISSIMO ET PRÆSTANTISSIMO
DOMINO CANDIDATO

παν παράγια precatur

P R Æ S E S.

INgenua & veritati comparate conveniens est
PLATONIS assertio in *Phileb. Tom. 2.* quod *ve-*
teres meliores, quam nos & Diis proximiores fue-
runt; quæ sub congrua interpretatione & applica-
ne defendi potest: huc alludit Judæorum dicteri-
um, quod *racematio veterum melior sit, quam vinde-*
mia ultimorum temporum: nec oblivioni traden-
dum est SENECAE *Ep. 64.* testimonium, quod *mul-*
ta egerint, qui ante nos fuerunt, sed non peregerint;
suspiciendi tamen sint: asserit insuper: *multum ad-*
huc restat operis, multumque restabit; nec ulli nato
post mille secula præcludetur occasio, aliquid adhuc
adjiciendi. Quod enim ad Priscos Medicos attinet,
ii magis veritatem facti profecuti sunt, nec in causa-
rum indagatione larvam ingeniosæ curiositatis in-
duerunt, sed luculentas causas naturales, quarum
usu indies homines fruuntur, simplici, nec fucata,
coacta aut nihil cohærente annotatione & applica-
tione indicarunt: ast hæc sincera morborum disqui-
sitio hoderno appetitui vix gulam allicit, quoniam
semper aliquid novi, speciosi, curiosi & ingeniosi
quodlibet ævum proferre solet, & sic similes labra
inve-

inveniunt lactucas, atque more majorum veritates
sectari pro veterrima & æruginosa æstimatur con-
suetudine. Quamvis vicissim nullus veteribus in-
fallibilitatem tribuere possit, *utamur* tamen tam diu
veterum via, donec *propiores invenerimus*, quam
muniamus, monente SENECA Ep. 33. Inter alias
veras observationes a veteribus annotatas & recen-
tiorum usui quadrantes, meretur commendari vaga
nonnullorum morborum indoles, qua primam, quam
occupaverant sedem, deserunt, aliamque ingredi-
untur, quæ instabilis qualitas nunquam salutaris
Prognoseos character est: qua de causa prisci artis
salutaris Dictatores hortati, ne quicquam sua culpa
ad talem morborum fugam temerariis & imperitis
experimentis contribuant: etiamsi autem quidem
morbi, in externam corporis regionem translati, ge-
nio suo minores & leniores appareant, sequente ta-
men suo transitu in alias, maxime internas, regiones
graviores & facile periculosiores redduntur, quan-
do primario ob excretorii motus perturbationem
deteriorem qualitatem assumunt, proinde morbifi-
cæ materiæ novam commixtionem cum massa san-
guinea causantur: quare circumspecti & periti me-
dici officium est, ut non solum morbos in externo,
eoque securo, loco conservet, illicove ad salutarem
curam & eventum dirigat, sed etiam ab internis
nobilioribus partibus remove, & juxta veterum
institutionem extrorsum promoveri & transferre
studeat: ea enim Lex antiquorum Medicorum est
ut *profint, nec noceant*, monente HIPPOCRATE
L. de affect. & GALENO Meth. Med. Lib. 14. c. 13. si
operis

operis tui absolutionem non consequeris, cubantem non lēdas: quod HORNUNG. in Cista medica repetit Epist. 199. p. 379. Medicorum inconcussa norma est, morbis ut prosint, aut saltem ne noceant. Memorabile hoc argumentum selegisti PRÆSTANTISSIME DN. CANDIDATE ex antiquorum Medicorum dignis observationibus, quo Inaugurali TUA dissertatione utilem Pathologico-Practicam disquisitionem commendes: posteaquam enim curriculum academicæ vitæ ad prosperum & exoptatum finem sub cœlesti directione feliciter transegisti, & sub sedula Medici studii Cultura, cum modesta ac tranquilla vitæ ratione sociata, profectus laudabiles fecisti, & dignam ad artis legitimam & prudentem exercitationem capacitatem acquisivisti, idque Ordini nostro sub solitis examinibus comprobasti, ideo de Honoribus ac Privilegiis nunc suscipiendis ex animo faventeque applausu congratulor, & quod mihi in optatis superest, sub vitæ & sanitatis constanti integritate felices honestorum & salutarium Tuorum negotiorum successus atque decursus precor. Tab. e Museo VI. Cal. Octobr.
A. R. S. MDCCL.

